

OSLO TINGRETT

DOM OG KJENNELSE

Avsagt: 28.05.2026 i Oslo tingrett, i Oslo tinghus
Sak nr.: 26-053822TVI-TOSL/08
Dommer: Tingrettsdommer Helge Johannessen
Saken gjelder: Midlertidig forføyning og samtidig pådømmelse

Lars Eivind Haugnes Naas
Einar Robert Naas
Song GE
Haakon Bryhni

Advokat Bettina Banoun
Advokat Bettina Banoun
Advokat Bettina Banoun
Advokat Bettina Banoun

mot

Skatteetaten

Advokat David Magnus Myr

DOM OG KJENNELSE

Saken gjelder begjæring om forføyning med forbud mot at Skatteetaten skal beholde og gjennomgå innhold hentet ut fra saksøkernes mobiltelefoner. Saken gjelder videre samtidig pådømmelse av krav om at fire vedtak fra Skattedirektoratet er ugyldige.

Sakens bakgrunn:

Saken har sin bakgrunn i Skatteetatens kontroll av selskapet Norwegian AI Technology AS og dette selskapets tre datterselskaper Bitdeer Norway AS, Tydal Data Center AS og Troll Housing AS. Disse fire selskapene er fellesregistret i mva-registeret. Dette konsernet (det nevnte morselskap og tre datterselskaper) er eid av Straitdeer PTE LTD i Singapore.

Lars Naas er daglig leder og styreleder i Troll Housing AS. Einar Robert Naas er hans bror og ansatt som finanssjef for operasjonell drift i Troll Housing AS samt styremedlem i samme selskap. Haakon Brynhi er daglig leder og styreleder i Tydal Data Center AS. Ge Song er daglig leder og styremedlem i Bitdeer Norway AS og daglig leder Norwegian AI Technology AS. Song er også prosjektleder i Tydal Data Center AS.

Det er fremlagt brev datert 18.9.25 «Varsel om kontroll», for hvert av selskapene. Det fremgår av brevene at en har besluttet å kontrollere regnskapene og at området en skal kontrollere er «skattefastsetting og merverdiavgift». Kontrollen som ble gjennomført var ikke forhåndsvarslet og brevene ble presentert da Skatteetaten møtte opp på kontrollstedene.

I forbindelse med den uvarslede kontrollen ble mobiltelefoner for de fire saksøkerne kopiert, både mht. innhold på telefonenes harddisk og mht. data lagert i skytjenester. Hele telefonen ble kopiert.

Saksøkerne påklaget dette og saken gjelder gyldigheten av Skattedirektoratets fire vedtak av 19. januar 2026 vedrørende de fire selskapene, vedrørende mobiltelefonene. For Bitdeer Norway AS og Norwegian AI Technology gjelder saken formelt sett vedtaket av 12. februar 2026 om ikke å omgjøre vedtaket av 19. januar 2026.

Ge Song ble påtruffet under uvarslet kontroll den 18. september 2025 av Tydal Data Center AS, da han oppholdt seg i lokalene. Han fikk overlevert over nevnte varsel om kontroll for Norwegian AI Holding AS. Ansatte ved datasikringsenheten SAES sikret innholdet på to telefoner Ge Song disponerte. Han ga fra seg telefonene, men klagde på stedet. Den ene av telefonene opplyser han kun brukes privat.

Skattedirektoratet behandlet klage fra Norwegian AI Holding AS. Når det gjaldt faktum viste Skattedirektoratet til skattekontorets uttalelse og skrev herunder:

Daglig leder fra 25.01.2024 er Ge Song. Ge Song er også daglig leder i Bitdeer Norway AS, og han er i tillegg registrert som fast ansatt som prosjektleder i Tydal Data Center AS i Aa-registeret fra 01.02.2025. Han er registrert med kontakt telefon 920 78 891 i Skatteetatens kontakt- og reservasjonsregister.

Skattedirektoratet viser videre til eierskapet til det kontrollerte selskapet og det kontrollerte selskapets inntekter. Nærmere om Ge Song legger direktoratet til grunn:

Ge Song ble påtruffet under uvarslet kontroll av Tydal Data Center AS da han oppholdt seg i lokalet til dette selskapet. Under kontrollen deltok ansatte fra Skatteetaten som legitimerte seg med tjenestebevis. Ge Song fikk overlevert varsel om kontroll for Norwegian Ai Holding AS. Ge Song bekreftet at telefon ble benyttet til eposter i virksomheten. Ansatte ved datasikringsenheten (SAES) sikret innholdet på to telefoner som Ge Song disponerte. Det ble ikke foretatt en speilkopi av telefonene. Ge Song ga fra seg telefonene til SAES og aksepterte at innholdet ble sikret, men klaget på stedet. Kontrollørene kopierte innholdet på to telefoner som Ge Song disponerte. Ge Song aksepterte kopiering, men klaget på stedet.»

Hovedtyngden i Skattedirektoratets begrunnelse er av juridisk art. Direktoratet fastholder pålegget av 18. september 2025. SKD skriver følgende om subsumsjonen:

Opplysninger, dokumenter, korrespondanse og annen informasjon, som er et resultat av at daglig leder har opptrådt på vegne av selskapet som selskapets lovlige representant, omfattes av «virksomhetens arkiv», etter skatteforvaltningsloven § 10-4. Opplysningene er opprettet som ledd i virksomheten og ikke av daglig leder som privatperson, og må etter Skattedirektoratets syn anses å tilhøre selskapet. Daglig leder bekreftet ved kontrollen at mobiltelefonene ble brukt både i virksomheten og privat. Skattedirektoratet finner det sannsynliggjort at daglig leders mobiltelefoner inneholder opplysninger som utgjør en del av virksomhetens arkiver, og som dermed skal gis til skattemyndighetene for gjennomsyn.

I vedtaket der SKD vurderer omgjøring fremgår at det er anført at en av Songs telefoner kun benyttes til private formål. SKD viser til at han ved kontrollen bekreftet at «telefonene» ble benyttet til eposter i virksomheten.

I klagevedtaket vedrørende Bitdeer Norway AS fremgår at Song også fikk overlevert varsel mot dette selskapet. SKD siterer fra Skattekontorets innstilling:

Ge Song bekreftet at telefonene ble benyttet til eposter i virksomheten.

Under subsumsjonen i dette vedtaket skriver SKD at daglig leder bekreftet ved kontrollen at mobiltelefonene ble brukt både i virksomheten og privat.

Skattedirektoratet finner det sannsynliggjort at daglig leders mobiltelefoner inneholder opplysninger som utgjør en del av virksomhetens arkiver, og som dermed skal gis til skattemyndighetene for gjennomsyn.

I vedtaket som gjelder Tydal Data Center AS legger SKD bla til grunn følgende faktum:

Daglig leder fra 13.12.2022 og styreleder fra 21.08.2024 er Haakon Bryhni. Han er registrert med kontakt telefon 952 23 048 i Skatteetatens kontakt- og reservasjonsregister.

Ge Song er registrert som fast ansatt som prosjektleder i Tydal Data Center AS i henhold til Aa registeret fra 01.02.2025. Han er registrert med kontakt telefon 920 78 891 i Skatteetatens kontakt og reservasjonsregister.

[...]

Etter ankomst i selskapets forretningslokale ble det klart at Haakon Bryhni var på tjenestereise og ikke tilstede i lokalet. Haakon Bryhni ble kontaktet på telefon og det ble satt opp videomøte. Kontrollørene fikk tilgang til arkiv. Det ble avtalt at Haakon Bryhni skulle komme til skattekontoret i Oslo med mobiltelefonen. Denne ble levert for sikkerhetskopiering 08.10.2025.

SKD finner det sannsynliggjort at Bryhnis telefon inneholder opplysninger som utgjør virksomhetens arkiv.

I vedtaket som gjelder Troll Housing AS fremgår at

Daglig leder fra 09.03.2013 og styreleder fra 23.07.2024 er Lars Eivind Haugnes Naas. Han er registrert med kontakt telefon 483 18 800 i Skatteetatens kontakt- og reservasjonsregister.

Einar Robert Naas er ansatt i Troll Housing AS. Han er registrert med kontakt telefon 952 52 506 i Skatteetatens kontakt- og reservasjonsregister.

Det heter videre:

Etter ankomst i selskapets forretningslokale ble Lars Eivind Haugnes Ness oppringt på mobil 483 18 800 av en ansatt. Han svarte med en gang og bekreftet at han skulle komme til kontoret sitt. Lars Eivind Haugnes Ness ankom ikke og ble ringt opp av kontrollansvarlige på stedet. Mobilen var da avslått/kom til svarer. Lars Eivind

Haugnes Ness sin bror viste kontrollørene bort til treningsrommet hvor Lars Eivind Haugnes Ness oppholdt seg.

Lars Eivind Haugnes Ness ble orientert om at skattekontoret skulle ha tilgang til selskapets fysiske og elektroniske arkiver. Kontrollørene fikk tilgang til arkiv inkludert en mobiltelefon Lars Eivind Haugnes Ness opplyste var jobbtelefonen (telefonen var uten SIM-kort jf. sikkringsrapport).

Lars Naas protesterte på at han måtte gi fra seg telefonen. Han nektet å utlevere denne uten beslutning fra retten. Politiet ble tilkalt. Han ble anmeldt for ikke å medvirke til kontroll av virksomheten.

Når det gjelder Einar Robert Naas skriver SKD følgende fra faktumbeskrivelsen:

Kontrollørene fikk også tilgang til mobiltelefonen til Einar Robert Naas.

I vedtaket drøfter SKD de rettslige spørsmål når det gjelder den konkrete subsumsjonen skriver SKD:

Daglig leder bekreftet ved kontrollen at mobiltelefonene ble brukt både i virksomheten og privat. Einar Robert Naas er ansatt og er styremedlem i Troll Housing AS. Mobiltelefonen til Einar Robert Naas ble overlevert til kontrollørene da det ble orientert om at det skulle gis tilgang til selskapets fysiske og elektroniske arkiver.

Skattedirektoratet finner det sannsynliggjort at daglig leder- og styremedlemmets mobiltelefoner inneholder opplysninger som utgjør en del av virksomhetens arkiver, og som dermed skal gis til skattemyndighetene for gjennomsyn.

Etter kontrollen ble det sendt varsel om at en ville starte gjennomgangen av telefonene. Tilbudene om å være til stede ved gjennomgangen av telefonene ble sendt selskapene og ikke de enkelte fysiske personer hvis telefoner var kopiert.

Bakgrunnen for kontrollen av de fire selskapene var ikke at Skatteetaten hadde konkrete mistanker om skatteunndragelse. Det må legges til grunn at kontrollen bygget på alminnelige kontrollhensyn og ikke konkret mistanke.

Det er fremlagt egenrapporter fra kontrollene, skrevet av kontrollørene og enkelte av saksøkerne.

Etter at de aktuelle selskapene var varslet om at gjennomgangen av mobiltelefonene skulle starte begjæret de fire saksøkerne midlertidig forføyning. Rettsmøte ble avholdt 11. mai og det vise til rettsboken.

Saksøkernes anførsler:

Skatteetaten kan under bokettersyn (stedlig kontroll) av selskaper ikke kreve innsyn i ansatte/styremedlemmers mobiltelefoner, uten mistanke om straffbare forhold og etter beslutning fra retten, dvs. følge fremgangsmåten i skatteforvaltningsloven § 10-15.

Innsyn i mobiltelefonene uten mistanke om straffbareforhold og uten beslutning fra retten har ikke hjemmel i skatteforvaltningsloven § 10-4 og er uansett i strid med Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Lovhjemmelen er ikke tilstrekkelig og uansett er innsyn ikke nødvendig og er uforholdsmessig.

I Rt 2014 side 1105 ble det lagt til grunn at Grunnloven § 102 stiller særlige kvalitetskrav til hjemmelen for inngrep, se avsnitt 30. Det fremheves at lovskravet fremmer forutberegnelighet, motvirker vilkårlighet og usaklig forskjellsbehandling. Selve lagringen er et inngrep jf. avsnitt 29. Tillatelse til innsyn vil være en gjentatt krenkelse, se avsnitt 50.

Ved tolkningen må det legges vekt på at det i straffeprosessen kreves rettslig beslutning for å kopiere innhold på mobiltelefon, fordi slik kopiering regnes som ransaking, fordi mobiltelefonen regnes som «oppbevaringssted» for informasjon. Se HR-2025-2230 hvor HR viser til EMD-2013-51693. Også konkurranseloven bygger på at en må innhente rettslig beslutning for å få innsyn i «oppbevaringssteder», herunder mobiltelefon. Hva som er et oppbevaringssted må tolkes likt i disse lovene og i Skatteforvaltningsloven, se § 10-15. Dette taler for at § 10-4 ikke er tilstrekkelig hjemmel. Det vises til Stortinget i Prop. 1 LS (2018-2019) punkt 16. En kan ikke tolke § 10-4 så utvidende at § 10-15 blir uten betydning.

Saksøkerne er ikke de opplysningspliktige etter § 10-4 og deres mobiltelefoner er ikke del av «virksomhetens arkiv». Kontroll etter § 10-4 skjer hos den opplysningspliktige, i denne saken selskapene. Det er ikke holdepunkter i forarbeidene Prop. 38 L (2015-2016) punkt 16 for innsyn i mobiltelefoner. Det la også mindretallet i HR-2026-853 til grunn.

Ved tolkningen er det sentralt at § 10-4 gjelder kontroll hos den opplysningspliktige, her selskapet. Hvem som er opplysningspliktig og rammene for denne plikten er gitt i §§ 10-1 til 10-3. Det er selskapet og ikke de ansatte eller styremedlemmene som er opplysningspliktige. Daglig leder eller i mangel av sådan, styreleder opptre kun på vegne av de opplysningspliktige. I anketilsvaret i sak HR-2026-853 skriver staten:

Spørsmålet i saken er for øvrig ikke om § 10-4 andre ledd gir hjemmel til å «kopiere

innholdet» på telefonen til enhver med tilknytning til selskapet. Sammenligningen i anken med ansatte, aksjonærer og andre med tillitsverv er ikke særlig treffende, ettersom pålegg om utlevering av telefon for kopiering ikke kan rettes til disse, kun mot selskapet og den som er opplysningspliktig på selskapets vegne.

Det er bare spesifikke tredjeparter som er opplysningspliktige etter § 10-2 og fysiske personer som ikke driver næring har kun spesielt oppregnende opplysningsplikter. Opplysningsplikten for tredjeparter kommer ikke til anvendelse for privatpersoner utenfor de oppregnede områdene, se Prop 141 L (2011-2012) punkt 2.2, videreført i Prop 38 L (2015-2016) punkt 16.3.3.

Saksøkerne er derfor ikke opplysningspliktige etter loven. Den eller de av de saksøkte som er daglig leder (eller styreleder når daglig leder ikke finnes) er ansvarlige for å oppfylle selskapets opplysningsplikt. De har ikke personlig opplysningsplikt, se § 10-10. Bestemmelsen gir ikke regler om opplysningspliktens omfang, det må søkes i §§ 10-1 til 10-3.

Mobiltelefoner er ikke «virksomhetens arkiv» jf. § 10-4. Mobiltelefonene er ikke eid, leid eller disponert av virksomheten. Se Ot. prp. 1 (2008-2009) punkt 22.5.1 hvor det fremgår at arkivet må være virksomheten «sitt» og være lagret av virksomheten. I Rt 2007 side 1612 avsnitt 25 og 29 legges til grunn at kontrolladgangen omfatter arkiver som selskaper er «i besittelse» av og som «tilhører» selskapet. Ansattes mobiltelefoner som ikke er i selskapets besittelse. Virksomheten har ikke tilgang til innholdet på de ansattes mobiler.

Å gi Skatteetaten tilgang til de ansattes mobiler innebærer en utvidet tolkning, som er i strid med Grunnloven §§ 102 og 113, samt det kvalitetskrav som stilles til lovhjemmel. En stor del av informasjonen har en tilgang til via andre enheter, eksempelvis PC. Det begrenser adgangen til og behovet for utvidende tolkning at Skatteetaten har adgang til å foreta bevissikring etter § 10-15.

E-postforskriften og personvernforordningen underbygger at mobiltelefonene ikke er virksomhetens arkiv. Virksomheten har ikke alminnelig adgang til å kopiere de ansattes mobiler.

Kjennelsen i HR-2026-853 har liten rettskildemessig vekt. Den er avsagt under dissens og er fra ankeutvalget. Saksbehandlingen der er skriftlig og uten muntlig kontradiksjon. Se Rt 2014 side 1102 der slike kjennelse anses å ha «avdempet prejudikatsverdi». Det foreligger ikke noen festnet oppfatning. Saken gjaldt dessuten en hasteavgjørelse i sak om midlertidig forføyning. Det var heller ikke muntlig forhandling i lagmannsretten. Uansett bør ikke kjennelsen anvendes på et enda mer inngripende faktum i denne saken.

Kjennelsen står i motstrid til Rt 2014-1102 som setter kvalitetskrav til lovhjemmel når en griper inn i personvernet, tvert i mot foretas en utvidende tolkning. Kjennelsen står i motstrid til de hensyn som bærer HR-2025-2230A. Videre er kjennelsen i strid med EMDs praksis. Flertallet i kjennelsen drøfter ikke flere sentrale forhold og henviser til rettspraksis uten overføringsverdi. Følgende forutsetning i avsnitt 41 i kjennelsen bygger på faktisk feil:

Utvalget forutsetter at kontrollen gjennomføres slik at skjermingen både formelt og reelt omfatter alt det private innholdet på mobilen, og at det kun er den delen av informasjonen som gjelder selskapene og som er relevant for kontrollen som er tilgjengelig for kontrolløren.

Det skjer ikke filtrering av privat materiale før gjennomgang. En søker på ord som lett gir resultater som er private. Forutsetningen om at den det gjelder kan være til stede ved gjennomgangen er lite praktisk, når gjennomgangen tar flere dager eller uker.

Den nære tilknytning mellom A og selskapet som ble forutsatt i avsnitt 41 er ikke til stede for saksøkerne i denne saken. Videre foreligger ikke følgende forutsetning i denne saken: «I tilfeller hvor et selskap har organisert sitt arkiv slik at visse opplysninger som selskapet som utgangspunkt plikter å gi skattemyndighetene bare finnes på en privateid enhet, må eiere som er omfattet av skatteforvaltningsloven § 10-10 være forberedt på å opplyse om innholdet på enheten – her en privat mobiltelefon». I denne saken finnes arkivet andre steder slik som på server, jobbpcer og i e-post (som hentes ute andre steder enn i mobiltelefon).

Forholdsmessighetsvurderingen i kjennelsen er ikke relevant for denne saken.

Innsyn er i strid med EMK artikkel 8. Det er uten tilstrekkelig hjemmel og er uforholdsmessig. De etablerte kontrollmekanismene er ikke tilfredsstillende.

Når det gjelder den konkrete subsumsjonen i denne saken anføres:

Lars Naas er ikke den opplysningspliktige, det er selskapet som er det, når kontroll skjer hos selskapet. Han har begrenset opplysningsplikt etter § 10-2. Det foreligger dessuten ikke tilstrekkelig tilknytning mellom Lars Naas og selskapet. Det må i følge HR- 2026-853, skje en konkret vurdering. Troll Housing har flere ansatte, i 2025 var det 13. Selskapet eies av et Singaporeselskap. Inngrepet er uforholdsmessig. Hans telefon inneholder betydelige informasjon som er privat, herunder informasjon om syk datter. Det må ha vekt at han ba eksplisitt om kjennelse fra retten under kontrollen. Han ble møtt med politi og ble kroppsvisitert og i praksis satt i arrest i flere timer, fordi han ble nektet å forlate stedet av politiet. Det må også ha vekt at Skatteetaten feilaktig viste til en beslutning fra retten. En beslutning ha ikke mottok og som ikke fantes. Det ble også uttalt

at de kunne ransake huset hans. Det er videre ikke påvist behov for opplysningene fra hans telefon. De hadde fra andre kilder fått tilstrekkelig informasjon. Mindre inngripende tiltak ble ikke vurdert. Varselet om kontroll var ufullstendig. Det var kun angitt helt generelt at det gjaldt skatt og mva. Det var ikke angitt hvem som skulle kontrolleres ute over at brevet var stilet til selskapet. Grunnlaget for beslag av hans telefon var kun at han snakket i den. Se Modestou mot Hellas.

Når det gjelder Einar Robert Naas bemerkes at han ikke er daglig leder eller styreleder. I anketilsvaret til HR-2026-853 sier staten selv at innsyn hos ham ikke kan skje. Nå mener staten noe annet. Einar Robert Naas har uansett ikke nær nok konkret tilknytning. Han er ikke omfattet av pliktene i § 10-10. Han har ikke plikter som tredjemann etter § 10-2. Det fremstår som helt vilkårlig at hans telefon ble kopiert. Det fremkommer ikke forhold i vedtakene eller rapportene fra kontrollen som støtter at han faller inn under de som kan kontrolleres.

Uansett er inngrepet uforholdsmessig. Han har ingen formelle roller i selskapet. Det er ikke påvist behov for opplysningene ved siden av det betydelige materialet en eller har fått. Varselet om kontroll fyller ikke kravene i Modestou mot Hellas.

Når det gjelder Ge Song sine to mobiler anføres at det ikke var tilstrekkelig tilknytning mellom han og den opplysningspliktige. Han har ingen eierandel i selskapene. Det fremstår som helt tilfeldig at det ble foretatt gjennomgang av hans mobiltelefon. Han inngår ikke kontrakter på vegne av selskapet. Han er mekanisk ingeniør på anlegget som jobber med kjølesystemer.

Uansett er inngrepet uforholdsmessig. Det ble feilaktig opplyst at en hadde sendt varsel. Det ble tatt kopi av også den mobiltelefonen som ble opplyst kun ble benyttet privat. Han ga uttrykk for at den kun ble brukt til familiekommunikasjon. Det er ikke påvist behov for opplysningene.

Når det gjelder subsumsjonen for Haakon Bryhni anføres at han ikke har tilstrekkelig nær tilknytning til selskapet Tydal Data Senter. Dette selskapet har 36 ansatte og ekstern eier. Inngrepet er uforholdsmessig. Det er ikke påvist behov for informasjonen ved siden av det en har fått fra andre kilder.

Hovedkravet er sannsynliggjort og det foreligger sikringsgrunn.

Påstand:

1. *Staten ved Skatteetaten forbys innsyn i mobiltelefonene til saksøkerne, herunder foreta kopiering, sortering, gjennomgåelse, søk og utlevering av materiale fra mobiltelefonene, og kopier av mobiltelefonene skal slettes fra skatteetatens datasystemer.*
2. *Skattedirektoratets fire vedtak datert 19. januar 2026 og vedtaket datert 12. februar 2026 er ugyldige*
3. Saksøkerne tilkjennes sakskostnader.

Statens anførsler:

Selvangivelsesprinsippet forutsetter en adgang til kontroll. Det er uklart hvilken rettsregel saksøkerne søker å oppstille. En mulig tolkning er: Privateide databærere som inneholder irrelevante/vernede opplysninger kan kun sikres etter § 10-15. Dette kan ikke føre frem. I så fall ville det fått vidtrekkende konsekvenser for kontrolladgangen.

Det må legges vekt på at innsyn i databærere som inneholder private opplysninger ledsages av rettsikkerhetsgarantier, som en følge av rettspraksis og lovgivningsarbeid. Her fremheves:

Skatteforvaltningsloven § 10-4 gjelder kontroll hos den opplysningspliktige. Hvem som er opplysningspliktig når kontrollen skjer hos et selskap følger av § 10-10. Forskriften om arbeidsgivers innsyn overstyrer ikke § 10-10. Arbeidsgiver får ikke innsyn, men overleverer databæreren til skattemyndighetene. Private opplysninger renses bort i den tretrinnsprosessen som beskrives i HR-2026-853.

Den opplysningspliktige skal ved siden av å gi opplysninger etter § 10-1 også gi adgang til objekter som kan utgjøre eller inneholde opplysninger, herunder «arkiver» og «innretninger». Virksomhetens arkiver kan kopieres. Fremgangsmåten ved kontroll er gitt i § 10-11, som gir rett til å være til stede og krever rapport. Det er gitt klagerett etter § 10-13.

I Rt 2017-467 er legislative hensyn fremhevet. Utgangspunktet er selvangivelsesprinsippet ledsaget av kontrolladgang, se avsnitt 31. Det er klart at det er adgang til å ta kopi selv om arkivet inneholder advokatkorrespondanse, se avsnitt 36. En kan ikke baseres seg på en regel som bygger på skattyters påstand se avsnitt 60. Ligningsmyndighetene må selv avgjøre om et dokument er advokatkorrespondanse se avsnitt 61. Noe annet hindrer effektiv kontroll.

Når det gjelder arkivbegrepet vises til HR-2026-853 avsnitt 28. «Dokumenter og informasjon som tilhører eller inngår som del av virksomheten». Dette uavhengig av lagringsmediet. Begrepet er nøytralt mht. type databærere, eier og om den inneholder annen type informasjon. Det kan ikke være slik at en ikke kan kontrollere arkiv som er på private databærere sammen med irrelevant/fortrolig informasjon.

Gjennomgangen av det sikrede materialet ivaretar hensynet til rettsikkerhet og skjer i tre trinn som er beskrevet i HR-2026-853. Først skjer en tilrettelegging for gjennomsynet av SAES. Så gjennomgår en kontrollør «reader-filen». Der den opplysningspliktige har innsigelser til det som tas ut kan det klages. Den som skal fatte vedtak i saken har ikke tilgang til informasjon i dette steget. Tilsvarende rutine ble godtatt etter eldre rettspraksis for utskilling av advokatkorrespondanse.

Rettsikkerhetsmekanismene er tilsvarende de som gjelder etter § 10-15 ved bevissikring.

Skatteetaten er ikke bundet at skattyters anvisninger om hvilke deler av arkivet som inneholder relevant informasjon, se Ot. prp. nr. 1 (2008-2009), se også Saga Tankers avsnitt 60.

Reglene om bevissikring er ment som et supplement til de alminnelige kontrollregler. Hovedforskjellen er kravet til avgjørelse fra retten på forhånd.

Kontroll av mobiltelefonene er i tråd med EMK artikkel 8, se HR-2026-853. Se også Saga Tankes avsnitt 43 flg. og avsnitt 72-76.

De aktuelle vedtakene er gyldige. Det er ikke bestridt, med unntak for en av Songs telefoner, at mobiltelefonene inneholder virksomhetsrelaterte opplysninger av betydning for skatteplikten. Saksøkerne har sentrale roller i selskapene. Det vises til de enkelte vedtakene.

Det er ikke sannsynliggjort noen sikringsgrunn. Gjennomgangen av kopiene vil ikke krenke saksøkerne rett til privatliv, jf. de rettsikkerhetsgarantier som er beskrevet. Stans av gjennomgangen er ikke nødvendig, fordi de hensyn som skal sikres kan og vil bli ivaretatt på annen måte, jf. rettsikkerhetsgarantiene ved gjennomgangen.

Påstand:

1. Begjæringen om midlertidig forføyning tas ikke til følge
2. Staten ved Skatteetaten frifinnes
3. Staten ved Skatteetaten tilkjennes sakskostnadene.

Rettsens vurdering:

Saken gjelder begjæring om midlertidig forføyning og samtidig pådømmelse. For å kunne oppnå en midlertidig forføyning må en sannsynliggjøre et hovedkrav og en sikringsgrunn. Retten vurderer først hovedkravet. Hovedkravet har også betydning for pådømmelsen i hovedsaken.

Innledning om hovedkravet:

Retten må for å avgjøre saken ta stilling til om staten ved Skatteetaten under stedlig kontroll (bokettersyn) etter skatteforvaltningsloven § 10-4 av selskaper, kan kreve innsyn i ansatte og/eller styremedlemmers mobiltelefoner, uten at det foreligger rimelig grunn til å anta at det foreligger overtredelse av skatteforvaltningsloven § 14-3 og beslutning av retten, jf. skatteforvaltningsloven § 10-15. Nærmere bestemt om skatteforvaltningsloven § 10-4 gir tilstrekkelig hjemmel for slikt innsyn og kopiering eller om slikt innsyn krever at en bruker fremgangsmåten etter § 10-15. Saken reiser herunder spørsmål om forholdet til Grunnloven § 102, § 113 og EMK artikkel 8. Ved vurderingen av de konkrete vedtakene må det videre vurderes konkret om de faktiske forhold i denne saken faller inn under § 10-4 riktig tolket. De fire saksøkernes situasjoner er noe forskjellige og hver vedtak må vurderes for seg.

Retten vurderer derfor først om krav om innsyn, kopiering og gjennomgang av mobiltelefonene har tilstrekkelig hjemmel i § 10-4 i skatteforvaltningsloven, før retten anvender loven på de aktuelle vedtakene.

Grunnlovens og EMKs krav til lovgivningen – relevant for lovtolkningen i denne saken:

Det følger av Grunnloven § 102 at enhver har rett til «respekt for sitt privatliv» og «sin kommunikasjon». Det er ikke tvilsomt - og partene er enige om - at innsyn i saksøkernes mobiltelefoner er et inngrep i deres «privatliv» og «kommunikasjon». Det er heller ikke tvilsomt at en slik inngrep krever hjemmel i lov, jf. Grl. § 113.

En mobiltelefon inneholder normalt store mengder privat og sensitiv informasjon. (I HR-2025-2230 avsnitt 38, tok HR dette faktiske utgangspunkt for tolkningen). Mobiltelefonen (forskjellige typer smarttelefoner) inneholder enten lagret i selve den fysiske telefonen eller via tilknyttede skytjenester informasjon om bla. meldinger sendt og mottatt, telefonnumre som er ringt til og fra, kontaktlister, bilder, notater, videoer, e-post (både privat og i arbeidsforhold), spor etter hvilke nettsider en person har vært inne på, en rekke nedlastede apper (som i seg selv kan si mye om private forhold selv om en ikke går inn i dataene bak dem) mv.

En annen observasjon er at mobiltelefonen har tatt opp i seg en rekke funksjoner som tidligere måtte ivaretas av adskilte gjenstander/medier. Mobiltelefonen har eksempelvis tatt opp i seg og erstatter personers fotoapparat, Filofax (og andre kalendre mv), notatbøker, korrespondansearkiv med andre (sms/e-post og andre meldingstjenester), oversikt over kontaktnettverk (telefonlister). Videre erstatter mobiltelefonens diverse apper en rekke kort og annen informasjon som før ble lagret i lommebøker og vesker, eksempel ordninger for

timebestilling hos lege, mv., medlemsbevis i foreninger, rabattkort og andre private forhold.

Retten mener derfor at myndighetenes innsyn i, kopiering av og oppbevaring av innholdet på mobiltelefoner ligger i kjernen av den respekt for privatlivet § 102 skal beskyttes.

I forarbeidene til § 102 – dok. 16 (2011-2012) punkt 30.6.5 fremheves grunntanken om at «det finnes en privatsfære som omverdenen ikke har krav på innsyn i, men som tvert i mot har krav på beskyttelse mot slikt innsyn». Det fremgår at en ønsket å sikre privatlivet på tvers av alle livsområder og rettsområder.

Særlig i denne saken der retten skal tolke arkivbegrepet i en moderne sammenheng er følgende uttalelse i samme forarbeider av interesse:

Grunnlovsfesting av retten til privatlivets fred, personvern og personopplysningsvern kan i tillegg vise seg å bli et viktig rettslig verktøy i møte med fremtidens teknologiske utvikling og utfordringer. Lovregulering på enkeltområder vil i noen grad måtte ligge i etterkant av den teknologiske utvikling, nettopp fordi fremtidens konkrete problemstillinger kan være vanskelige å forutsi. Dermed oppstår behovet for det generelle og overordnede vern, der prinsippet om privatlivets fred, personvern og personopplysningsvern er nedfelt i den høyeste rettskilde. Det kan ikke utelukkes at den teknologiske utvikling gjør at en slik grunnlovsbestemmelse vil vise seg å bli sentral i de kommende tiår.

Grunnlovsgiverne har her sett at behov for sektorovergripende regulering, herunder som beskyttelse av borgerne i en verden i endring. Det kan tale for forsiktighet mht. utvidende tolkning av lovhjemler som støter an mot de rettigheter § 102 skal beskyttes.

Dette innebærer ikke at lovgiver er forhindret fra å gi hjemler for inngrep i det private rom. I HR-2015-206 avsnitt 60 uttaler Høyesterett:

I tråd med de folkerettslige bestemmelsene som var mønster for denne delen av § 102, vil det være tillatt å gripe inn i rettighetene etter første ledd første punktum dersom tiltaket har tilstrekkelig hjemmel, forfølger et legitimt formål og er forholdsmessig, jf. Rt-2014-1105 avsnitt 28. Forholdsmessighetsvurderingen må ha for øye balansen mellom de beskyttede individuelle interessene på den ene siden og de legitime samfunnsbehovene som begrunner tiltaket på den andre.

Det må altså som en minstekrav til inngrepet foreligge «tilstrekkelig hjemmel».

I EMD 2008-24117 (som var overprøving av Rt. 2007 side 1946) uttalte EMD seg generelt om lovskravet i avsnitt 123:

123. The Court reiterates that, according to its well-established case-law, the words “in accordance with the law” require the impugned measure both to have some basis in domestic law and to be compatible with the rule of law, which is expressly mentioned in the preamble to the Convention and inherent in the object and purpose of Article 8. The law must thus be adequately accessible and foreseeable, that is, formulated with sufficient precision to enable the individual – if need be with appropriate advice – to regulate his conduct.

I den aktuelle saken fant EMD under dissens at kravene til lovhjemmel var oppfylt, poenget her er at loven må fylle krav til tilgjengelighet, presisjon og klarhet slik at borgerne kan tilpasse sin opptreden. I avsnitt 104 uttales at retten til inngrep «might well be» mer omfattende når det gjelder forretningsforhold og profesjonelle forhold enn ellers. I avsnitt 107 fremgår selskapenes interesse i å beskytte ansattes privatinformasjon (som lå på serveren i saken) er et relevant moment ved vurderingen etter EMK artikkel 8. I avsnitt 123 fremgår videre at kravet til forutberegnelighet ikke er absolutt og det må aksepteres en viss grad av skjønnsmessige uttrykk og at tolkningen vil fremgå i praksis. I avsnitt 124 viser en til at lovskravet skal beskyttes mot «arbitrary interferences» dvs. vilkårlighet. Loven må med nødvendig klarhet angi grensene for myndighetsutøvelsen. I avsnitt 125 siteres en EMD dom der en i relasjon til kravet om forutberegnelighet må legge til grunn at næringsdrivende må forventes i større grad en andre å sette seg inn i regler og praksis, når en skal vurderes om kravene til forutberegnelighet er oppfylt. Inngrepet i denne saken retter seg mot fire privatpersoner ved at de ikke selv er utsatt for kontroll i næring.

Det er som nevnt over formulert av Høyesterett som et krav om «tilstrekkelig hjemmel». Kravet om hjemmel i lov i Grl. § 113 har også en side til å i vareta demokratihensyn. Det er lovgiver som (innenfor Grunnloven og EMKs grenser) bestemmer når det kan foretas inngrep overfor borgerne. Beskyttelsen av privatlivet og privat korrespondanse forutsettes i § 102 og EMK art. 8 dels å skje ved demokratisk kontroll ved krav til hjemmel og forutsetningsvis en avveining av hensynene i lovgivningsprosessen. Deretter skal det skje en rettslig kontroll av om gitt hjemmel er tilstrekkelig, nødvendig og forholdsmessig.

På denne bakgrunn går retten så over til å tolke skatteforvaltningsloven.

Om skatteforvaltningsloven:

For å kontrollere skattyters opplysninger er det gitt regler om kontroll i skatteforvaltningsloven kapittel 10. Kontroll kan skje på flere måter. Skattemyndighetene kan be om utlevering av opplysninger etter § 10-1. En kan også be om kontrollopplysninger fra tredjepart etter § 10-2 og hos de som behandler bo etter § 10-3. En kan også innhente opplysninger fra offentlige myndigheter, jf. §10-5. Se også § 10-6 til §

10-9 om ytterligere kontrollhjemler. Loven gir altså myndighetene en rekke muligheter til å kontrollere skattyters opplysninger. Denne saken gjelder kontroll hos den opplysningspliktige etter § 10-4.

Skatteforvaltningsloven § 10-4 regulerer «*kontroll hos den opplysningspliktige*». Det som reguleres er altså en rett til å møte opp hos den opplysningspliktene for å kontrollere, eventuelt i tillegg til øvrige kontrollmuligheter nevnt over. Første ledd lyder:

(1) *Skattemyndighetene kan foreta kontroll hos den som plikter å gi opplysninger etter denne loven. De opplysningspliktige plikter likevel ikke å gi adgang til kontroll i deres private hjem, med mindre næringsvirksomhet utøves fra den næringsdrivendes private hjem.*

Ordlyden viser at den regulerer *hvor* skattemyndighetene kan lete, jf. «hos den» som plikter å gi opplysninger. Bestemmelsen hjemler ikke kontroll hos andre enn de som faller inn under første ledd. Selv «hos den» som har opplysningsplikt er kontrollen avgrenset mot dennes private hjem (med det unntak som fremkommer).

Bestemmelsen regulerer derfor *hvor* skattemyndighetene kan lete. En kan herunder ikke lete hos andre enn den som har opplysningsplikt etter loven.

Det neste spørsmål er derfor hvem som omfattes av første ledd. Etter ordlyden er det «*hos den som plikter å gi opplysninger etter denne loven*». Adgangen til å foreta kontrollundersøkelse gjelder overfor de som har opplysningsplikt etter skatteforvaltningsloven. Rammen for opplysningsplikten følger av §§ 10-1 til 10-3. Etter § 10-1 er det hos skattyter, som i denne saken er de aktuelle selskapene. Dermed kan kontroll foregå hos dem, herunder i forretningslokaler. Etter § 10-2 har tredjeparter opplysningsplikt. Kontroll kan skje hos den tredjepart som har opplysningsplikt. I denne saken som gjelder fysiske personers plikter er det sentralt at fysiske personer (utenfor egen næring) kun plikter å gi spesifikke opplysninger se fjerde ledd bokstav a til e. Det kan altså ikke skje kontroll i hjemmet til fysiske personer (når det ikke gjelder deres egen næring). Dessuten må retten til kontroll «hos den» som har opplysningsplikt leses i lys av fysiske personers begrensede opplysningsplikt i bokstav a til e i fjerde ledd. Uansett har Skatteetaten i denne saken ikke gjennomført kontroll hos tredjemann, men hos selskapet.

Poenget i avsnittene over om hvor og overfor hvem kontrollen kan skje viser at hjemmelen er rettet mot virksomheten og ikke mot ansatte eller styremedlemmer. Hjemmelen gjelder kontroll i virksomhetens sfære og ikke i den private sfære.

Andre ledd gir nærmer regler om kontrollen hos selskapet etter første ledd. «Den opplysningspliktige skal videre gi skattemyndighetene adgang til befarings, besiktigelse, gjennomsyn av arkiver». Loven gir her den opplysningspliktige (selskapet ved daglig leder

eller styreleder) plikt til å gi adgang til arkivene. Plikten påligger selskapet ved den relevante person etter § 10-10. Andre enn selskapet ved den relevante representant er ikke pålagt plikter etter bestemmelsen. Når en er gitt slik adgang (fått gjenstanden eller tilgangen) reguleres retten til kopi:

Ved gjennomsyn av virksomhetens arkiver kan skattemyndighetene kopiere til datalagringsmedium for senere gjennomgang hos den opplysningspliktige eller hos skattemyndighetene.

Som en ser er det adgang til å gjennomgå arkiver hos den opplysningspliktige og ta kopi av «virksomhetens arkiver». Sentralt i denne saken er i hvilken grad en mobiltelefon som eies eller disponeres av en person utgjør «virksomhetenes arkiver».

Selskapets plikter etter kapittel 10 påhviler «den daglige lederen av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder», se § 10-10. Denne personen - daglig leder eller styreleder - skal altså sørge for at skattemyndighetene får adgang til det eller de aktuelle steder og adgang til «befaring, besiktigelse, gjennomsyn av arkiver, optelling av eiendeler, taksering mv. av fast eiendom, anlegg, innretninger, transportmidler mv.», som er en forutsetning for kopieringen. Det må bemerkes at daglig leder eller styreleders plikt er knyttet til selskapets forpliktelser. De skal altså sørge for tilgang til selskapets «arkiv» slik at «virksomhetens arkiv» kan kopieres. De plikter ikke å gi tilgang til sine private gjenstander/arkiver, de handler kun for å oppfylle selskapets forpliktelse.

Etter alminnelig språkbruk omfattes ikke en privat disponert mobiltelefon av begrepet arkiv og i alle fall ikke «virksomhetens arkiv». Den alminnelige språkbruker vil oppfatte en mobiltelefon som noen annet enn virksomhetens arkiv. Dette gjelder også når en leser lovteksten i sammenheng. Ved kontroll hos selskapet er det selskapets arkiv det er gitt hjemmel for å kreve innsyn i.

Spørsmålet er så om forarbeidene til loven gir veiledning for hva som omfattes av «virksomhetens arkiv».

I prop. 38 L (2015-2016) fremgår at en viderefører reglene i ligningsloven. En beskriver gjeldende rett i punkt 16.5.1.1.

Rammene for hvilke opplysninger som kan kreves, er de samme uavhengig av om kontrollen skjer ved at myndighetene ber om opplysninger skriftlig eller ved å møte opp. Ligningsloven § 6-5 og merverdiavgiftsloven § 16-6 regulerer hvem kontroller kan foretas hos, hvordan kontrollene kan gjennomføres og hvilke medvirkningsplikter som påhviler den som blir kontrollert.

Under punkt 16.5.3 skriver departementet følgende om hva § 10-4 regulerer:

Lovforslaget § 10-4 regulerer ikke direkte hvilke opplysninger som pliktes gitt ved kontroll hos opplysningspliktige. Rammen for opplysningsplikten følger av §§ 10-1 til 10-3, og skattemyndighetene kan kreve de samme opplysningene ved stedlig kontroll som ved skriftlig innhenting av opplysninger.

Dette innebærer at en tredjemann (alle som i denne saken ikke er selskapet) ved kontroll kun plikter å gi de opplysninger som følger av §§ 10-1 til 10-3. For fysiske personer innebærer det at de ved stedlig kontroll kun plikter å gi opplysninger som nevnt i fjerde ledd a til e. Selskapet ved daglig leder (eller styreleder hvis en ikke har daglig leder) plikter å gi info etter § 10-1 og gi adgang til arkiver mv.

En som ikke har plikt på vegne av selskapet plikter å gi de opplysninger vedkommende skal gi som tredjemann jf. § 10-2.

I Ot. prp. 1 (2008-2009) kapittel 22 ble det foreslått presiseringer i lovens dokument- og arkivbegrep og hjemmel for å ta elektronisk kopi.

I punkt 22.1 fremgår at

Forslaget går ut på at det inntas i lovbestemmelsene at også elektronisk lagrede dokumenter, samt programmer og programsystemer, omfattes av utleverings- og fremleggelsesplikten.

I punkt 22.2 skriver departementet bla. følgende om bakgrunnen:

Kontrollreglene blir i samsvar med alminnelige rettskildemessige prinsipper, i stor grad tolket og tilpasset dagens virkelighet. Hensynet til rettssikkerhet og forutberegnelighet tilsier imidlertid at rekkevidden av skatte- og avgiftsmyndighetenes adgang til å gjennomføre kontroll og ettersyn av virksomheter, herunder på hvilken måte kontrollen kan skje, klart bør fremgå av loven med tilhørende forarbeider.

På bakgrunn av Høyesteretts uttalelser i en dom 20. november 2007 – i det følgende omtalt som Bernh. Larsen Holding-saken – er det oppstått tvil om skatte- og avgiftsmyndighetene har adgang til å benytte såkalt speilkopiering ved gjennomføring av virksomhetskontroller. Speilkopiering er en metode for kopiering av elektronisk lagret informasjon som innebærer at det lages en identisk kopi av det opprinnelige datamediet. Dette innebærer blant annet at også dokumenter som er fjernet (slettet) fra den aktive filoversikten, men som ligger lagret på harddisken/serveren, gjøres tilgjengelige. Adgang til å speilkopiere var ikke direkte

tema i Bernh. Larsen Holding-saken, og Høyesterett har således ikke klart konkludert om det foreligger en slik adgang etter gjeldende rett, eller ikke.

Det foreslås en presisering av dokument- og arkivbegrepet:

Dokumentbegrepet omtales slik:

*Med elektroniske dokumenter menes en logisk avgrenset informasjonsmengde som er lagret på et (hvilket som helst)medium for senere lesing, lytting, fremvisning eller overføring. Med medium menes en hvilken som helst bærer av digital informasjon som for eksempel en harddisk, diskett, CD-ROM, **mobiltelefon**, minnepinne, elektronisk planlegger mv. Det normale er fortsatt at regnskapsbøker, kontrakter, styre- og revisjonsprotokoller o.l. lagres som elektroniske tekstfiler på ulike medium, men også bilder og lyd- og videofilmer mv. vil i utgangspunktet være omfattet av dokumentbegrepet.*

[...]

Departementet vil presisere at det ikke foreslås noen endring i hovedvilkåret for at dokumenter mv. skal omfattes av fremleggelsesplikten. Et dokument mv. skal fortsatt bare kunne kreves fremlagt når dette antas å ha betydning for skatte-, toll- eller avgiftsfastsettelsen. [uthevet her].

Og arkivbegrepet omtales slik:

*Vedrørende avgrensningen av hva som omfattes av arkivbegrepet i virksomhetskontrollbestemmelsene kan det ikke være avgjørende om alle dokumentene oppbevares på samme sted, eller på samme elektroniske medium. Arkivet må også kunne bestå av en blanding av papirbaserte dokumenter og elektronisk lagrede dokumenter. Selv om **virksomheten** hovedsakelig har **sitt** arkiv lagret på en harddisk eller en server, kan arkivet suppleres med dokumenter som er lagret på andre elektroniske enheter. Begrepet forutsetter heller ikke at det må være tale om en dokumentsamling i ordets rette forstand. Det kan også være tale om enkeltdokumenter.*

*Med tanke på hvor raskt den teknologiske utviklingen foregår, er det sannsynlig at det allerede om få år vil eksistere nye metoder for utarbeidelse og oppbevaring av elektronisk informasjon. Etter departementets oppfatning **kan det ikke være avgjørende for myndighetenes kontrolladgang hvordan dokumenter utarbeides eller oppbevares**. Det er derfor vesentlig at dokument- og arkivbegrepet tolkes i tråd med den teknologiske utvikling. [uthevet her].*

Arkiver er derfor vidt definert i forarbeidene. Forholdet til tredjemann drøftes imidlertid ikke. Konsentrasjonen er rundt hvordan virksomheter organiserer «sitt» arkiv.

Bestemmelsen gjelder «virksomhetens» arkiver, retten kan ikke se at en spesifikt drøfter grensen mot andres arkiver i forarbeidene. Det fremgår ikke uttrykkelig av uttalelsen hva som anses som «virksomhetens» arkiv (se tilsvarende vurdering i LB-2025-208819).

Selv om mobiltelefon er et av eksemplene på databærere, er fokuset i forarbeidene på hvordan virksomhetens har organisert sitt arkiv. Hva som anses som virksomhetens arkiv må derfor vurderes ut fra hvordan den konkrete virksomheten har organisert sitt arkiv.

Skatteforvaltningsloven § 10-4 første og andre ledd svarer til ligningsloven § 6-5 nr. 1 og 2, jf. særmerknad til bestemmelsen i Prp. 38 L (2015-2016) punkt 24.10. Om unntaket for private hjem heter det i Prp. 141 L (2011-2012) punkt 2.6.5.1:

For å sikre at næringsdrivende ikke unndrar seg kontroll ved å utøve næringsvirksomhet fra sitt private hjem, foreslår departementet at unntaket for kontroll i private hjem ikke skal komme til anvendelse i slike tilfeller.

Også her er fokuset på hvordan virksomheten har organisert sitt arkiv og sin virksomhet.

Ordlyden og forarbeidene har fokus på hvordan virksomheten har organisert sitt arkiv og omtaler ikke grensedragningen mot privatpersoners mobiltelefoner. Lovgiver har ikke i relasjon til § 10-4 drøftet den grensedragningen en her står overfor. Grl. § 102 og § 113 forutsetter at inngrep i borgernes private rom skal bestemmes av lovgiver (innenfor Grunnloven og EMKs grenser). Lovgiver må i første omgang foreta en avveining av de motstridende hensyn (effektiv kontroll mot privatliv). Når lovgiver i forarbeidene ikke har drøftet spørsmålet taler det for en forsiktighet ved tolkningen.

Staten har i sin argumentasjon vist til at det vil svekke kontrollen hvis det er opp til den opplysningspliktige å peke på hvor en kan lete etter relevant informasjon. Det er bla. vist til HR-2017-467 avsnitt 60 og 61. Retten vil bemerke at i den saken var det ubestridt at en så igjennom virksomhetens arkiv. De hensyn som fremheves i avsnitt 60 og 61 kan ikke begrunne en utvidende tolkning av hva virksomhetens arkiv er.

Det er i skatteforvaltningsloven § 10-15 gitt regler om bevissikring. Bestemmelsen ble tilføyd ved lov av 20. desember 2018 nr. 110. I prop. 1 LS (2018-2019) begrunnes forslaget og det redegjøres for departementet syn på gjeldende rett. I punkt 16.3.1 skriver en bla følgende om gjeldende rett:

Bestemmelsen i § 10-4 gir ikke Skatteetaten hjemmel for å kreve opplysninger utlevert eller adgang til lokaler dersom de opplysningspliktige nekter å legge til rette for undersøkelser eller aktivt søker å unndra opplysninger. I praksis er

skattemyndighetene dermed avhengig av at den opplysningspliktige medvirker for at de skal kunne gjennomføre kontroller.

Skatteetaten kan be politiet om bistand ved kontroll etter § 10-4, jf. § 10-12. Politiet kan i den forbindelse kreve at de opplysningspliktige gir opplysninger og utleverer materiale i samsvar med § 10-4. Politiet kan ikke bruke tvang når de bistår skattemyndighetene på dette stadiet av saken. Bistand fra politiet etter § 10-12 fører altså ikke i seg selv til at kontroller kan gjennomføres hos opplysningspliktige som motsetter seg det.

I punkt 16.3.6 i forarbeidene beskrives den situasjon at en opplysningspliktig nekter å medvirke til kontroll etter § 10-4:

Det kan tenkes tilfeller der skattemyndighetene ikke har tid til å vente på tingrettens beslutning om bevissikring uten at formålet med kontrollen settes i fare. Et eksempel er at den opplysningspliktige motsetter seg kontroll etter skatteforvaltningsloven § 10-4. Det er da risiko for at den opplysningspliktige vil ødelegge beviser før tingretten rekker å behandle en begjæring om bevissikring. Skattemyndighetene skal i slike tilfeller kunne kreve at politiet avstenger området der bevisene kan være, inntil rettens beslutning foreligger, jf. forslag til bestemmelse i § 10-15 syvende ledd.

I punkt 16.3.2 uttaler departementet følgende om bevis blandet sammen med privat informasjon:

Skatteetaten erfarer at den alvorlige skattekriminaliteten blir mer organisert og vanskeligere å avsløre. I mange tilfeller utarbeider de skattepliktige ikke regnskaper og andre pliktige dokumenter som skattemyndighetene trenger for å foreta kontroller og fastsette riktig skatt. Det forekommer også ofte at dokumentasjon på virksomhetenes omsetning er sammenblandet med personlige dokumenter på PC, nettbrett osv., eller finnes i materiale som holdes utenfor virksomhetenes vanlige arkiver. Når dokumentasjon lagres på denne måten, kan den enkelt ødelegges eller flyttes ved kontroll fra skattemyndighetene.

Retten kan ikke se at forarbeidene til § 10-15 gir veiledning av betydning for tolkingen av § 10-4 ut over at lovgiver understreket at § 10-4 ikke gir hjemmel for tvang (selv om manglende medvirkning kan medføre straff i etterkant). Eksistensen av bevissikringsinstituttet har imidlertid betydning for hvor langt en skal gå i utvidende tolkning av § 10-4.

Før HR-2026-583 er § 10-4 behandlet i andre Høyesterettsavgjørelser. HR-2017-467 A gjaldt gjennomsyn av virksomhetens arkiv der det også var advokatkorrespondanse. Det var ikke i saken reist spørsmål om de aktuelle dokumenter/filer var del av virksomhetens

arkiv. Det var enighet om at saken gjaldt virksomhetenes arkiv. Advokatkorrespondanse er klart nok del av virksomhetens arkiv.

I Rt. 2007 side 1612 var problemstillingen at serverne også inneholdt informasjon for en annen virksomhet enn den som var under kontroll. Det var ikke tale om at arkivet ikke inneholdt virksomhetens arkiv. Det ble uttalt at adgangen til gjennomgang av et selskaps arkiver må omfatte «*alle arkiver der ligningsmyndighetene **har holdepunkter** for å anta at det kan finnes opplysninger av betydning for ligningen, ikke bare de arkiver eller deler av arkiver som spesielt omfatter regnskapsmateriale*», jf. avsnitt 26 [uthevet her]. Det kunne ikke være opp til skattyter å avgjøre hvilke deler av arkivet som kunne inneholde dokumenter av betydning for ligningen

I avsnitt 30 uttales bla:

Deler flere virksomheter arkiv, og de ulike brukernes deler er klart atskilt, er adgangen til gjennomsyn begrenset til den berørte skattyterens deler. Problemet oppstår der det ikke er mulig, i hvert fall på forhånd, å si at delene er klart atskilt. Dette problemet kan særlig oppstå der dataene er lagret elektronisk på en felles server.

I avsnitt 31 står bla:

*Lagmannsretten har gitt uttrykk for at **fullt innsyn må kunne kreves der arkivet er organisert slik at ligningsmyndighetene er avhengig av anvisninger fra skattyter for å identifisere relevante opplysninger, dersom de ikke får innsyn i alt**. Også dette utgangspunktet er jeg enig i. Jeg tilføyer at det normalt vil være opp til virksomhetene selv om de vil organisere seg med klart atskilte arkiver, eller om de ser seg tjent med en form for sammenblanding, som i praksis kan føre til en utvidelse av ligningsmyndighetenes kontrollmuligheter. [uthevet her].*

Fokuset er på hvordan virksomheten har organisert sitt arkiv og om virksomheten selv har organisert seg slik at skattemyndigheten må få innsyn i alt for å identifisere relevante opplysninger. Dette har overføringsverdi for tilfeller der private opplysninger er blandet sammen med virksomhetens arkiver. Men det må foreligge en sammenblanding. Saken gjaldt dessuten sammenblanding av arkiver på felles server og ikke et tilfelle der en henter informasjon fra en mobiltelefon disponert av en ansatt/styremedlem. Avgjørelsen viser også at virksomhetens mulighet til å innrette sitt arkiv adskilt har betydning. Er det gjennomført en adskillelse har det betydning. Et grunnvilkår var at skattemyndighetene hadde «**holdepunkter**» for at et arkiv inneholder relevante opplysninger. Skattemyndighetene måtte altså ha grunner for å utpeke lagringsmediet som relevant arkiv, dvs. det ble oppstilt er terskel.

Det er på denne bakgrunnen avgjørelsen i HR-2026-583 må forstås.

I avsnitt 29 siterer Høyesterett lagmannsrettens sitat fra tingretten og slutter seg til det. Det siterte gir altså uttrykk for Høyesterett ankeutvalgs syn på den generelle forståelsen av loven. Det står:

*«En naturlig forståelse av begrepet innebærer etter rettens syn at **dokumenter og informasjon som tilhører** eller inngår som **en del av virksomheten** omfattes. Dette må gjelde uavhengig av om lagringsmediumet befinner seg i virksomhetens lokaler eller eies av virksomheten. Retten viser til at departementet påpekte at også dokumenter lagret på en server vil kunne være virksomhetens arkiv. Uttalelsen om at arkivbegrepet må tolkes i tråd med den teknologiske utviklingen, tilsier at også **dokumenter lagret på servere utenfor virksomheten i en skyløsning, omfattes**. Dette tilsier at det **ikke vil være avgjørende om bedriften selv eier lagringsmediet** hvor informasjonen er lagret. Avgjørende for om informasjonen inngår i «virksomhetens arkiv» må etter rettens syn være **om virksomheten er eier av den aktuelle informasjonen** eller om **informasjonen inngår i som en naturlig del av virksomheten**.*

En slik forståelse er etter rettens syn best i tråd med formålet bak bestemmelsen.»

[uthevet her]

Også denne generell lovforståelsen viser at fokuset er på hvordan virksomheten har organisert sitt arkiv. Hvis det eksempelvis må legges til grunn at en mindre virksomhet har lagret sitt arkiv på styrelederens mobiltelefon er det den konkrete virksomhetens arkiv. Forutsetningsvis ved at virksomheten rent praktisk har tilgang til arkivet.

Høyesterett siterer og slutter seg til følgende presisering i avsnitt 34:

*«Etter lagmannsrettens syn tilsier dette at dersom **et selskap har organisert** sitt arkiv slik at visse opplysninger som selskapet plikter å gi skattemyndighetene, **bare finnes** på en databærer **eid av en privatperson**, så vil slikt innhold inngå i virksomhetens «arkiv» i skatteforvaltningslovens forstand. Hvis ikke, kan virksomheten unndra seg kontroll ved å la (deler av) sitt arkiv ligge på privateide databærere. Ordlyden i skatteforvaltningsloven § 10-4 må tilpasses dagens situasjon, der det er vanlig å benytte privateide databærere i jobbsammenheng, sml. Prop. 1 LS (2018–2019) punkt 16.3.2 om behovet for bevissikring.*

*Dette innebærer ikke at skatteforvaltningsloven § 10-4 gir hjemmel til å kopiere innholdet på alle databærere eid av personer med tilknytning til en virksomhet. Det må gjøres **en konkret vurdering**. [uthevet her].*

Dette innebærer at faktum må ligge slik an at kravene beskrevet over er til stede. Virksomheten må være eier av informasjonen eller informasjonen må inngå som en naturlig del av virksomheten. Et fremhevet moment er om informasjonen *bare* finnes på et privateid lagringsmedium. Dette er sentralt. Hvis informasjonen allerede er tilgjengelig på annen måte via virksomhetens arkiv kan det ikke begrunne at informasjon som finnes på en mobiltelefon innebærer at mobiltelefonen anes som del av virksomhetens arkiv. Fra Rt 2007 side 1612 fremgår at det må finnes holdepunkter for en kan finne virksomhetsrelevant informasjon.

Høyesterett har altså ikke sluttet seg til en lovtolkning der enhver mobiltelefon eid/disponert av ansatte, styreledere, styremedlemmer eller daglige ledere eller andre sentrale ansatte kan kreves fremlagt og kopiert. Det kreves at det gjøres en konkret vurdering av om en står overfor et tilfellet der informasjon på telefonene utgjør deler av virksomhetens arkiv etter momentene gjennomgått over.

Informasjonen på mobiltelefonen må inngå «som en naturlig del av virksomheten» etter en vurdering av hvordan virksomheten har organisert sitt arkiv. Det kan derfor ikke være nok at det kan være/er informasjon på telefonen som kan være bevis i en skattesak. Det må kunne legges til grunn at informasjonen er på telefonen som ledd i måten virksomheten har organisert sitt arkiv på. En betroelse til en ektefelle på SMS om forhold som kan avsløre skatteundragelse kan være et nyttig bevis i en skattesak, men kan ikke føre til at sms-meldingene på telefonen blir en del av virksomhetens arkiv.

Det må gjøres en konkret vurdering av om den aktuelle lagringsenheten i det konkrete tilfellet inneholder informasjon virksomhetens eier eller som er en naturlig del av virksomheten. Det er altså virksomhetens faktiske organisering av sitt arkivsystem som er temaet. At en mobiltelefon generelt kan inneholde informasjon eller være portal til informasjon som også finnes andre steder i arkivet er ikke nok. Det må foreligge holdepunkter, retten vil si objektive holdepunkter for at mobiltelefonen inneholder relevant informasjon som ikke er å finne andre steder i virksomhetens arkiv. At en telefon kan være inngangsport til jobb-epost kan ikke vær nok, hvis skatteetaten ved kontrollen får tilgang til jobb-eposten via andre enheter. Hvis en ikke krever at det i den konkrete saken foreligger objektive holdepunkter ut over at telefonen er brukt i virksomheten vil det være lite igjen av den konkrete vurderingen rettskildene taler om. Det må som hovedregel noe mer til. Ellers vil hjemmelen i praksis leses som en hjemmel for å se styremedlemmers og ledende ansatte telefoner, bare fordi de er brukt også i virksomhet, uten noen nærmere vurdering av om hvordan virksomheten har innrettet sitt arkiv. Det har ikke Stortinget vurdert, jf. gjennomgangen av forarbeidene og ville være en utvidende tolkning av hjemmelen.

Når en skal vurdere HR-2026-853 er det viktig å bemerke at: «*Ankeutvalgets kompetanse er [derfor] begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning, jf. tvisteloven § 30-6 bokstav b og c*», se avsnitt 20. Den konkrete subsumsjonen (dvs,

anvendelsen av en generell rettsregel på det konkrete faktum) ble ikke prøvet. Avgjørelsen gir derfor ikke veiledning om hvordan den konkrete subsumsjonen må gjøres. Høyesterett måtte bygge på lagmannsrettens bevisvurdering som nødvendigvis er konkret ut fra det konkrete faktum.

Hovedregelen i sivile saker er at et faktum må være mest sannsynlig for at det kan legges til grunn at et vilkår er oppfylt. Slik sannsynlighet må foreligge på forhånd og kan ikke begrunnes i etterkant i fra hva en finner, se eksempelvis Sivilombudet, SOM-2019-2829. Sivilombudets uttalelse har overføringsverdi til vår problemstilling.

HR-2026-853 er avsagt av ankeutvalget og under dissens. I notat av 29. april 2026 til BAHR fremlagt i juridiskutdrag er professor Zimmer kritisk til ankeutvalgets avgjørelse og mener en her må bruke reglene om bevissikring. Han mener ankeutvalgets avgjørelse «bør tillegges meget liten vekt». Tingretten legger HR 2026-853 til grunn fordi den etter sitt innhold setter strenge krav til den konkrete vurderingen som må foretas. Slik retten vurderer faktum i denne saken (se under) kommer ikke spørsmålet om prejudikatsverdien på spissen.

Den rettslige normer som oppstilles er beskrevet over. Som det fremgår viser den til en konkret vurdering som må skje ved den konkrete subsumsjonen.

De hensyn som bærer Grunnloven § 102 har betydning ved den generelle lovtolkningen, som i denne saken glir over i den konkrete lovtolkningen (subsumsjonen). En konkret vurdering – som HR-2026-853 legger opp til - står i et spenningsforhold til tilgjengelighet, presisjon og klarhet. Også hensynet til å unngå vilkårlighet må ha vekt. En konkret vurdering som det legges opp til må ivareta disse hensynene. Hensynene støtter at det – som nevnt over - må foreligge konkrete objektive holdepunkter som grunnlag for den konkrete vurderingen.

Subsumsjon i denne saken:

Retten går så over til å vurdere om det var hjemmel i skatteforvaltningsloven § 10-4 for å be om utlevering av og ta kopi av de ulike mobiltelefoner i denne saken. Retten har gjort en egen bevisvurdering av hvilke faktiske forhold som foreligger i den enkelte sak og så foretatt den konkrete vurderingen.

En generell observasjon - som har betydning i bevisvurderingen av hvilket faktum Skatteetaten hadde ved kontrollen og dermed hva som er mest sannsynlig – er at en ved den stedlige kontrollen synes i stor utstrekning å ha lagt til grunn at det var tilstrekkelig at telefonene ble brukt både i virksomheten og privat. Det er få spor i bevisene av en konkret vurdering av hvordan virksomheten har organisert sitt arkiv ut fra den lovforståelse som er redegjort for over.

Vedtakene er rettet mot de ulike selskapene, men realiteten i saken er at inngrepet skjer overfor de fire fysiske personene. Retten vurderer derfor vedtakenes gyldighet overfor hver enkelt person. Staten har ikke bestridt at saksøkerne har rettslig interesse i å prøve vedtakene selv om selskapet er mottaker av vedtakene.

Einar Robert Naas:

Retten vurderer først mobiltelefonen tilhørende Einar Naas. Etter bevisføringen som bestod av dokumentasjon fra kontrollene (egenrapporter) og vedtakene legger retten til grunn følgende faktiske forhold vedrørende Einar Naas, som ikke ble bestridt under rettsmøtet:

Einar Naas er ikke daglig leder eller styreleder i noen av de aktuelle selskapene. Han er ansatt som finanssjef for operasjonell drift i Troll Housing AS og er styremedlem i samme selskap. Det er ikke opplyst nærmere hva hans arbeid består i. Han er Lars Naas bror. Han faller således utenfor den krets av personer omfattet av § 10-10. Abonnementet på hans mobil ble i april 2024 overført til ham personlig fra Anleggsdeler AS, se bilag 14 og 15 til begjæringen. Det fremgår av egenrapport fra kontrollen av Troll Housing AS (Tilleggsutdraget side 7) at kontrollen skjedde uten forhåndsvarsel ved at kontrollørene møtte opp i selskapets lokaler. En ansatt fulgte kontrollørene til Lars Naas kontor. Han var ikke der. Einar Robert Naas satt på nabokontoret og kontrollørene spurte ham hvor Lars Naas var. I egenrapporten gis ikke ytterligere opplysninger om Einar Robert Naas. Som det fremgår nedenfor var hovedspørsmålet i egenrapporten Lars Naas forhold. I vedtaket fra SKD for Troll Housing fremgår at han er registrert med telefonnummer 9[...] i Skatteetatens kontakt og reservasjonsregister. Vedtaket omtaler Lars Naas forhold om Einar Robert Naas står:

Kontrollørene fikk også tilgang til mobiltelefonen til Einar Robert Naas.

Under skatteetatens vurdering i vedtaket fremkommer om Einar Naas følgende om de faktiske forhold:

Einar Robert Naas er ansatt og er styremedlem i Troll Housing AS. Mobiltelefonen til Einar Robert Naas ble overlevert til kontrollørene da det ble orientert om at det skulle gis tilgang til selskapets fysiske og elektroniske arkiver.

Troll Housing AS har flere ansatte i 2025 var det 13 ansatte. Selskapet eies av interesser i Singapore.

På dette faktiske grunnlaget må retten vurdere om Einar Robert Naas telefon utgjør virksomhetens arkiver og dermed kunne kreves overlevert, kopiert og at den senere kan gjennomgås. Det må skje en konkret vurdering iht. det som er redegjort for over.

Retten er kommet til at det ikke er holdepunkter for at Einar Robert Naas telefon inneholder virksomhetsrelevante opplysninger som bare er å finne på telefonen. Det er ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at telefonen er del av virksomhetens arkiver. Retten kan ikke se at det av fremlagte egenrapporter eller andre bevis er vist til objektive holdepunkter som gjør at hans telefon er å regne som virksomhetens arkiv. I vedtaket er det uttalt at *«Mobiltelefonen til Einar Robert Naas ble overlevert til kontrollørene da det ble orientert om at det skulle gis tilgang til selskapets fysiske og elektroniske arkiver»*. I den konkrete situasjonen kan ikke en overlevering av telefonen gi tilstrekkelige holdepunkter for at det innebærer en erkjennelse av at telefonen har et relevant innhold som rettskildene krever. Einar Robert Naas må ha vært klar over tvisten mellom hans bror og kontrollørene og at han i en slik situasjon valgte å samarbeide er ikke bevis for innholdet på telefonen. Det foreligger heller ikke noe fritt samtykke. Han har heller ikke en posisjon som daglig leder eller styreleder. Det er ikke ført bevis for at han har hatt et arbeid som gir holdepunkter for at hans telefon er del av virksomhetens arkiver.

I vedtaket er det fremhevet at hans nummer fremkommer i Skatteetatens kontakt og reservasjonsregister. Dette er ikke egnet til å sannsynliggjøre at telefonen har innhold som gjør at den etter en konkret vurdering utgjør virksomhetens arkiv.

Det var ikke rettslig grunnlag for å kreve hans telefon utlevert. Vedtaket bygger derfor på en uriktig lovtolkning og vedtaket er ugyldig på grunn av manglende hjemmel.

Det gis derfor dom for at vedtaket er ugyldig. Da er hovedkravet i kravet om forføyning sannsynliggjort.

Lars Naas:

Følgende faktum fremkom i rettsmøtet herunder ved lesing fra egenrapporter fra både Skatteetaten og Lars Naas. Det fremkom ikke anførsler om at dette faktum ikke stemmer og det legges derfor til grunn:

Lars Naas er daglig leder og styreleder i Troll Housing AS. Som nevnt over har selskapet flere ansatte og er eid av interesser i Singapore.

Som nevnt over fremgår det av egenrapport (TU side 7) fra kontrollen at Einar Naas fulgte kontrollørene til Lars Naas som fikk overlevert varsel. Han motsatte seg sterkt å gi tilgang til sin private mobiltelefon, men ga for øvrig kontrollørene det de ønsket innsyn i. Han

overga en mobiltelefon han opplyste var jobbtelefonen (som viste seg å være uten SIM). Det står videre i rapporten:

«Vi stilte ham spørsmål om bruken av mobiltelefonen (jobb og privat) og han snakket da inn sin «private» mobiltelefon, slik at det ikke var tvil om at den også ble benyttet i næringsammenheng».

Retten vil for bevisvurderingen bemerke at det siterte ikke sier noe om innholdet i samtalen. Konklusjonen i det siterte trekker bevismessig i retning av at det en fant var at telefonen ble brukt i virksomheten, uten at det fremgår noen objektive holdepunkter som kaster lys over hvordan virksomheten har organisert sitt arkiv, slik at en kan konkludere med at telefonen er del av arkivet.

En kontaktet så politiet for bistand, en patrulje kom kl. 1000 (ca. en time etter at kontrollen startet). Lars Naas nektet å overlevere telefonen også da politiet ba ham gjøre det. Det fremgår at han viste til «at telefonen inneholdt private opplysninger og mye opplysninger/videoer av syk datter». Det foregikk så forhandlinger en stund og det ble etter hvert besluttet å utarbeide anmeldelse for manglende medvirkning. Lars Naas ble orientert om det. Det ble bedt om ransaking fra politiet, men det kom ikke beslutning om ransaking fra politiet. Det var da ikke grunnlag for å begrunne ransaking med annet enn manglende medvirkning, fremgår det i rapporten. Politiet var til stede fram til kl. 1800. Lars Naas framsatte krav for å utlevere telefonen. Det fremkom der at telefonen er kjøpt og betalt av et annet selskap en Troll Housing AS. Kontrollen ble avsluttet kl. 2000.

Av fremlagt e-post fra skatteetaten til politiet (i forbindelse med anmeldelse) fremkommer videre at:

Den anmeldte besvarte telefonen fra en ansatt mens skattemyndighetenes ansatte var på anlegget til opplysningspliktige. Telefonen ble avslått og gjemt. Den anmeldte hadde to telefoner. Den ene ble sikret, en Honor Alt-NX1, som ikke inneholdt sim-kort. Under kontrollen viste den anmeldte til at den andre telefonen (som var avslått og gjemt), var telefonen han benyttet og dermed ikke kun benyttet privat.

Og videre:

Vi har mottatt klage over pålegget. Det er vist til at telefonen er privat og inneholder private opplysninger. Under kontrollen ble det opplyst at telefonen som det ikke ble gitt tilgang til er kjøpt og betalt av et annet selskap enn den opplysningspliktige.

Lars Naas skrev i fremlagt e-post av september 2025 bla.:

Skatteetatens argumentasjon var at jeg kommuniserte med teamet mitt via Slack og Whatsapp på telefonen også, men dette hadde full tilgang til på min pc. De argumenterte med at det var mye enklere å kopiere dette fra mobilen, men dessverre ville alt annet også bli kopiert.

E-posten ble dokumentert og det anførte faktum ble ikke bestridt.

Lars Naas opplyser i nevnte e-post at da han nektet å utlevere mobiltelefonen opplyste kontrolløren at saken gikk over til en § 10-15 dvs. bevissikringssituasjon. Politiet ble tilkalt og han ble kroppsvisitert, det ble opplyst fra politiet at han var siktet for unnlatt medvirkning til kontroll. Det fremgår av samme e-post at politiet ville beslaglegge hans mobil og legge den i bevispose. Han skriver også i e-posten at han av en av kontrollørene ble fortalt at de hadde store fullmakter og kunne dra hjem til ham for å ransake huset. Han måtte sitte på kjøkkenet på kontoret, begrunnelsen fra politiet var at han var siktet.

I vedtaket vedrørende Toll Housing AS opplyse at en telefon med nummer 4 [...] er registrert i Skatteetatens kontakt og reservasjonsregister. Det samme nummer ble oppringt da en skulle ha tak i ham under kontrollen. I vedtaket fremkommer «Etter samtale mellom Lars Eivind Haugnes Ness og kontrollørene var det ikke tvil om at mobil 4[...] også ble benyttet i virksomhetssammenheng». Under SKDs begrunnelse fremkommer følgende om faktum: «Daglig leder bekreftet ved kontrollen at mobiltelefonene ble brukt både i virksomheten og privat». Ut fra sammenhengen er det usikkert om en taler om de to telefonene tilhørende Lars eller om det er Lars og Einars telefoner. Det fremkommer av vedtaket at SKD finner det sannsynliggjort at «daglig leder- og styremedlemmets mobiltelefoner inneholder opplysninger som utgjør en del av virksomhetens arkiver».

Det må også her foretas en konkret vurdering. Det er ikke avgjørende at telefonen er registrert i kontakt- og reservasjonsregisteret. Det må legges til grunn at det er så mange som er registrert der at det ikke kan gi noen pekepinn på om mobilen er del av virksomhetens arkiv. Øvrige holdepunkter for vurderingen er at kontrollørene rapporterte at han pratet i den omstridte telefonen. Det fremkommer også at samtalen viste at han brukte den i jobbsammenheng. Retten finner det sannsynlig at han har brukt den i jobbsammenheng, men det er ikke mulig ut fra bevisene å finne objektive holdepunkter for om det på telefonen finnes virksomhetsrelevant informasjon som gjør at den blir til virksomhetens arkiv. Det må påvises en tilstrekkelig nær sammenheng. At han er daglig leder og styreleder peker generelt i retning av at han er mer involvert i selskapets skatterevante forhold enn en vanlig ansatt. Videre legger retten til grunn som ubestridt at Skatteetaten kunne få tilgang til hans *Slack og Whatsapp*, uten å kopiere telefonen. Det legges til grunn som sannsynliggjort at det var disse kontrollørene først og fremst var interessert i, noe som kaster bevismessig lys over hvilke holdepunkter de hadde der og da for den konkrete vurderingen. Det fremkommer ikke at inspektørene hadde andre holdepunkter enn at telefonen ble brukt i jobbsammenheng. Retten minner om at

vurderingstemaet er om det er sannsynlig at telefonen utgjør virksomhetens arkiv og at informasjon som finnes andre steder i arkivet og ikke bare på telefonen er et viktig moment. Det som fremheves i vedtaket er at en finner det sannsynlig at den brukes i jobbsammenheng, men det anføres ikke at en har gjort en slik bred og konkret vurdering som HR-2026-583 forutsetter. For Lars Naas kommer det på spissen om det er tilstrekkelig at han er daglig leder, eller om det må kreves noen konkrete holdepunkter i tillegg. Retten finner at det i denne saken ikke er tilstrekkelig konkrete objektive holdepunkter for at mobilen kan ha innhold som gjør at den blir del av virksomhetens arkiv.

Det skal bemerkes at det ikke kan legges vekt på at han nektet å utlevere telefonen i en slik bevisvurdering, fordi nektelsen var begrunnet i at innholdet var privat og ikke hemmelig.

Vedtaket mangler hjemmel. Det gis derfor dom for at vedtaket er ugyldig. Da er hovedkravet i kravet om førføyning sannsynliggjort.

Ge Song:

Ut fra innholdet i vedtakene og egenrapporter fra kontrollene finner retten følgende faktum bevist.

Ge Song er daglig leder og styremedlem i Bitdeer Norway AS og daglig leder Norwegian AI Technology AS. Song er også prosjektleder i Tydal Data Center AS. Da kontrollørene kom til Tydal Datacenters lokaler ble de først vist til Bryhni, se under. Så fremgår det av egenrapporten at det fikk opplyst at «Luke» som egentlig heter Ge Song var i lokalet og at hans kontor var merket Bitdeer. Det fremgår at han var av interesse for kontrollørene fordi han var daglig leder for «objekt A og B i Oslo». Etter en stund kom det til møte med Song som fikk overlevert de to varselbrevene. Han opplyste at han ikke selv inngår kontrakter. Det fremgår videre i rapporten:

«I samtalen bekreftet Song at han hadde både telefon og pc som bl.a. ble benyttet til e-post i virksomhetene».

Da de ville se Songs mobiltelefon kontaktet han advokat og det fremgår at det kom til telefonsamtale mellom kontrolløren og advokaten/Song. I egenrapporten står:

Bettina påpeker at telefonen tilhører Ge Song privat, ikke virksomheten. Hun fremholder at siden hjemmelen ikke spesifikt omfatter privat eide enheter, anses disse ikke som en del av virksomhetens arkiver og kan derfor ikke kopieres. Advokatene opplyser også at e-poster på telefonen er tilgjengelige via laptopen

Det blir til slutt gitt samtykke og innlevert klage samtidig.

Det fremkommer at han er ingeniør på anlegget og jobber med kjølesystemene. Han bor i Tydal. Han er daglig leder kun fordi det var han som hadde oppholds/arbeidstillatelse i Norge.

Det må legges til grunn at Song ga tilgang til e-posten. Det vises til følgende fra egenrapporten:

Underveis i arbeidet med kopiering ble det klart at Song sin e-post konto var stengt (dette er ikke uvanlig ved forsøk på unormal innlogging). For å få åpnet e-posten var Song avhengig av å ringe til selskapet i Singapore. Dette ble gjort når han fikk tilbake telefonen etter at den var kopiert.

Det fremgår at e-posten blir kopiert fra skyen.

Det ble fremlagt en egenrapport fra Song. Det fremgår der at samtalen begynte med spørsmål om identitet og at en straks der etter sa at de skulle kopiere alle data fra elektroniske innretninger («devices»). De sa til ham at det hadde de lov til. Han rapporterte dette til Singapore. Han opplyser at han hadde en telefon som kun ble brukt til privat kommunikasjon, denne ble også tatt. Hans to telefoner ble kopiert.

En bevismessig observasjon er at det ikke forelå andre holdepunkter enn at telefonen (eventuelt telefonene) ble brukt i virksomheten. Den raske overgangen fra den innledende identifiseringen til at en krevet telefonene utlevert, viser at det neppe kan ha fremkommet noen konkrete holdepunkter om hvordan virksomheten har organisert sitt arkiv.

I vedtaket for Bitdeer Norway AS fremgår at en av Songs telefoner var registrert i skatteetatens kontakt og reservasjonsregister. Det fremgår videre:

Ge Song ble påtruffet under uvarslet kontroll av Tydal Data Center AS da han oppholdt seg i lokalet til dette selskapet.

Det legges til grunn at han bekreftet at begge telefoner ble benyttet til e-poster i virksomheten. De legges senere i vedtaket til grunn at:

Daglig leder bekreftet ved kontrollen at mobiltelefonene ble brukt både i virksomheten og privat.

Når det legges til grunn i vedtakene at han bekreftet at begge telefoner ble brukt i både virksomheten og privat vil retten bemerke at dette står i kontrast til fremlagt kontrollrapport. Kl. 1105 TU side 5 er det protokollert at han hadde både telefon og pc. Som bla. ble benyttet til e-post i virksomheten. Det omtales der kun en telefon og Song sier

at han eksplisitt sa at han hadde to telefoner, en helt privat. Retten finner det mest sannsynlig at den ene telefonen brukes kun privat.

Det må som vist over foretas en konkret vurdering av om det er holdepunkter for at telefonene er å anse som virksomhetens arkiv. Det fremgår at han var satt opp som daglig leder av et norsk registrert selskap. Grunnet til det synes å være av rent praktisk art. I egenrapporten FU sid 6 fremgår at «Det må derfor vurderes i hvor stor grad han er reell DL i selskapene eller om dette kun er på papiret». Det må videre legges til grunn at han ikke inngår kontrakter på vegne av selskapet og at han er ingeniør på anlegget og jobber med kjølesystemene. Hans tilknytning til selskapet er derfor mer av praktisk driftsmessig art enn forretningsmessig art. Det må videre legges til grunn at en fikk kopiert hans e-post fra skyen via pc. Retten kan ikke se at det er bevist at Skatteetaten hadde objektive holdepunkter for at hans mobiler skulle være del av virksomhetens arkiv. Det vises særlig til at en etter en kort introduksjon og uten særlig ytterligere undersøkelser ba om å få kopiere mobiltelefonene. Dette fremheves som et bevismoment for å slå fast at Skatteetaten da ikke hadde holdepunkter av objektiv art. De kan ikke ha rukket å gjøre en konkret vurdering. Retten kan ikke se at det er objektive holdepunkter for at de to mobiltelefonene var del av virksomhetens arkiv etter de retningslinjer HR-2026-853 må forstås å sette opp. Skatteetaten er ikke over den terskel som kreves.

Når det gjelder den ene telefonen som er anført å være helt privat vil retten fremheve at det i den konkrete vurderingen av om det foreligger hjemmel må legges særlig vekt på at Song her har innrette seg slik at han ikke blander informasjon om virksomhet og private forhold på sin telefon. Det er ikke bevismessig grunnlag for ikke å legge til grunn at han har innrette seg slik. Hvis det skulle gis innsyn i denne telefonen (gitt det faktum retten finner bevist) er det vanskelig å se hvordan personer skal kunne innrette seg for å unngå at skattemyndighetene trer inn i deres private rom.

Vedtaket mangler hjemmel. Vedtaket er derfor ugyldig. Da er hovedkravet sannsynliggjort mht. forføyning.

Haakon Bryhni:

Ut fra innholdet i vedtakene og egenrapporter fra kontrollene finner retten følgende faktum bevist.

Haakon Bryhni er daglig leder og styreleder i Tydal Data Center AS. Selskapet har 36 ansatte og ekstern eier i Singapore.

Bryhni var ikke til stede da kontrollørene kom til kontroll hos Tydal Datacenter. Det ble koblet opp en videosamtale. Han orienterte mye om selskapet, kommunen og utviklingen av tomte og virksomheten. Han opplyste at kompaniskapet med Lars Naas og Troll

Housing AS. Han fortalt at det var han som inngikk alle avtaler/kontrakter med selskapet. Han opplyste at alle papirer enten var i Oslo eller hos regnskapsfører i Molde.

Av SKDs vedtak fremgår at kontrollørene fikk tilgang til arkiv. Det ble avtalt at Haakon Bryhni skulle komme til skattekontoret i Oslo med mobiltelefonen. Denne ble levert for sikkerhetskopiering 08.10.2025. Det legges til grunn at han bruker den både privat og i jobb. Det må videre legges til grunn at en på annen måte fikk tilgang til pc og skytjenester, herunder e-postkontoer.

Litt senere under kontrollen ringer Bryhni og protesterer på at de kontrollerer kundens telefon. Retten forstår sammenhengen i rapporten slik at det er kontrollen av Song det er tale om.

Han er registrert med kontakttelefon i Skatteetatens kontakt og reservasjonsregister.

Også har må det foretas en konkret vurdering. Retten kan ikke se at det var objektive holdepunkter som gjorde det sannsynlig at telefonen var del av virksomhetens arkiv. Det var gitt tilgang til e-post på annet vis. Det er ikke ført bevis for retten som gir noen indikasjoner på at telefonen inneholder informasjon som tilhører selskapet som bare er å finne der. Hans posisjon som daglig leder og styreleder taler for at det foreligger slik nærhet mellom hans telefon og virksomheten at den utgjør virksomhetens arkiv. I totalvurderingen er det ikke nok slik bevisene er i denne saken.

Derfor er vedtaket ugyldig og hovedkrav er sannsynliggjort også for ham.

Oppsummering:

Retten understreker at retten har avgjort saken på manglende lovhjemmel og har som vist over bygget på HR-2026.-583 slik den må forstås på bakgrunn av rettskildebildet. Det er derfor ikke nødvendig for retten å ta stilling til forholdsmessighetsvurderingen i denne saken. Retten har vurdert lovtolkningen på grunnlag av det faktum den har funnet bevist. Det er derfor ikke nødvendig for retten å vurdere om innsynet hadde vært i strid med GrL § 102 og EMK artikkel 8 gitt at det forelå tilstrekkelig hjemmel.

Etter dette er det for den midlertidige forføyningen sannsynliggjort et hovedkrav og det er for den samtidige pådømmelsen bevist at vedtakene er ugyldige, fordi de manglet lovhjemmel.

Sikringsgrunn:

Sikringsgrunn foreligger etter tvisteloven § 34-1 første ledd bokstav b som bestemmer at det kan gis forføyning:

b. når det finnes nødvendig for å få en midlertidig ordning i et omtvistet rettsforhold for å avverge en vesentlig skade eller ulempe, eller for å hindre voldsomheter som saksøktes adferd gir grunn til å frykte for.

Det må etter bestemmelsen skje en avveining mellom partenes interesser. Det følger av Rt 2002 side 108 at bestemmelsen åpner for en sammensatt vurdering av hvor viktig det omtvistede rettsforhold er for saksøkeren, hvor stort behov saksøkeren har for midlertidig forføyning, hvor inngripende en midlertidig forføyning vil være, saksøktes adferd m.v.

Saksøktes adferd, nemlig uhjemlet inngrep i privatlivet taler for at det foreligger sikringsgrunn for alle fire saksøkere. Staten ved Skatteetaten har ikke beskyttelsesverdig behov for å kunne se igjennom materiale som er innhentet uten hjemmel. Saksøkerne har et klart behov for å hindre et ytterligere inngrep i privatlivet ved den varslede gjennomgangen. Hvis det ikke gis forføyning vil Skatteetaten gjennomgå telefonen og vil kunne få innsyn i private forhold ved sorteringen. Skatteetaten har vært tydelige på at det foreligger hjemmel etter deres syn slik at retten finner det sannsynlig at forføyning er nødvendig for å hindre ytterligere inngrep.

Utforming av forføyning og forholdsmessighet:

Retten er kommet til at staten forbys innsyn i mobiltelefonene til saksøkerne, herunder å foreta ytterligere kopiering, sortering, gjennomgåelse, søk og utlevering av materiale fra mobiltelefonene. Dette fryser situasjonen fram til saken er avgjort rettskraftig. Det gis ikke forføyning for at informasjonen skal slettes før rettskraft.

En slik forføyning er ikke et uforholdsmessig inngrep mot staten når de har sikret dataene.

Sakskostnader:

Saksøkerne har vunnet saken helt og har etter § 20-2 første ledd jf. annet ledd krav på dekning av sine fulle omkostninger. De har vunnet selv om retten har foretatt en mindre justering av forføyningskravet. Se Flock Midlertidig sikring side 272. Retten har vurdert unntaksregelen i § 20-2 tredje ledd, men finner ikke at det foreligger tungtveiende hensyn som gjør det rimelig med helt eller delvis fritak fra omkostninger. Det er foretatt en totalvurdering der det er lagt vekt på at den klare hovedregel er at den som taper skal betale kostnader. Bokstavene a til c er vurdert, men momentene er ikke uttømmende. Bokstav b og c er ikke aktuelle. Bokstav a kan i denne saken ikke føre til delvise kostnader.

Retten må videre vurdere salærkravet etter tvisteloven § 20-5. Retten er kommet til at kravet må reduseres betydelig. I HR-2020-1515 avsnitt 20 angir Høyesterett følgende utgangspunkter for vurderingen:

Ved vurderingen av om kostnadene har vært nødvendige, legges det etter andre punktum vekt på om det «ut fra betydningen av saken har vært rimelig å pådra dem». Dette innebærer at det skal foretas en proporsjonalitetsvurdering, jf. HR-2020-611-A avsnitt 67.

Avsnitt 22:

Det er de totale kostnadene som må vurderes opp mot proporsjonalitetsbegrensningen. I tvister om økonomiske verdier tas utgangspunkt i tvistegjenstandens verdi, men det må også ses hen til betydningen av saken ut over dette.

I denne saken gjelder det ideelle verdier, slik at proporsjonalitetsvurderingen må skje et slikt grunnlag.

Retten må vurderte både timepris og antallet timer. I Ot.prp.nr.51 (2004–2005) side 447-448 viste Justisdepartementet til at «den part som velger å la seg bistå ved særlig kostbar bistand, som den klare hovedregel ikke kan kreve merkostnadene ved dette erstattet av motparten», og at «[h]va som vil være særlig kostbar bistand, vil måtte bero på en skjønnsmessig vurdering av omstendighetene i den aktuelle saken, samt hva det må antas at en alminnelig dyktig advokat ville ha krevd av salær i en slik sak». Generelt ville det etter departementets syn være tale om særlig kostbar bistand «dersom kostnadene – salærkravet – i en ikke uvesentlig grad avviker fra det som må antas å være nødvendig ut fra en normalmålestokk», se avsnitt 23 i HR-2020-1515.

Salæroppgaven viser at det har gått med 70 timer fram til inngivelse av begjæringen. Deretter er det medgått 188,25 timer fram til rettsmøtet og 7 timer i rettsmøtet. Timeprisene er i snitt 5500 eks mva. Det kreves for to advokater og en advokatfullmektig samt en prosjektassistent. 86 av timene er fakturert med 7500 kroner timen eks mva, 111, 5 timer er fakturert med 5900 kroner, fullmektigens arbeid er fakturert med 2500 kroner eks mva for 45,75 timer. Prosjektassistenten er fakturert med 1900 kroner timen for 22 timer.

Den gjennomsnittlige timeprisen er for høy og antallet timer er betydelig for høyt. For det første kan det ikke kreves for prosjektassistenten. Da gjenstår 243,25 timer. Hvis en legger til grunn et ukeverk på 40 fakturerte timer blir det 6 ukers arbeid.

Faktum i saken er oversiktlig. Det fremgår av vedtakene, egenrapportene og fra uttalelser fra partene. Faktum var bevismessig avklart i det begjæringen ble skrevet ferdig. Begjæringen er omfattende og går i hovedsak ut på juridisk argumentasjon. Retten må legge til grunn at det som i hovedsak har vært kostnadsdrivende er en grundig gjennomgang av rettskildene og oppbygging av argumentasjon av rettslig art. Det tar noe

tid, men den tid som er brukt ligger utenfor det som kan forventes dekket av den annen part. En gjennomsnittlig pris på 5500 kroner timen kan ikke kreves. Som det fremgår av retningslinjene fra Høyesterett må vurderingen gjøres ut fra en normal målestokk. Det er i vurderingen lagt vekt på at advokaten må ha et viss skjønnsmargin for hva som anses nødvendig. At saken fra begge parters side synes prinsipiell har også betydning.

Retten har foretatt en totalvurdering og er kommet til at det tilkjennes 300 000 kroner. Det tilkjennes salær uten mva, da det er opplyst at det ikke kreves mva.

Det er gått mer enn to uker fra rettsmøte til dom på grunn av rettens arbeidsbelastning.

SLUTNING

I dom:

1. Skattedirektoratets vedtak av 19. januar 2026 mot Tydal Data Center AS er ugyldig.
2. Skattedirektoratets vedtak av 19. januar 2026 mot Troll Housing AS er ugyldig.
3. Skattedirektoratets vedtak av 12. februar 2026 (om ikke å omgjøre vedtak av 19. januar 2026) mot Norwegian AI Technology AS er ugyldig.
4. Skattedirektoratets vedtak av 12. februar 2026 (om ikke å omgjøre vedtak av 19. januar 2026) mot Bitdeer Norway AS er ugyldig.

I kjennelse:

5. Staten forbys innsyn i mobiltelefonene til Lars Naas, Einar Robert Naas, Ge Song og Haakon Bryhni, herunder å foreta ytterligere kopiering, sortering, gjennomgåelse, søk og utlevering av materiale fra mobiltelefonene.

Felles:

6. Staten ved Skatteetaten dømmes til å betale sakskostnader med 300 000 kroner til Lars Naas, Einar Robert Naas, Ge Song og Haakon Bryhni innen to uker etter forkynnelsen av denne dommen og kjennelsen.

Retten hevet

Helge Johannessen

Veiledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre f.eks. om det bør være muntlig behandling i rettsmøte, skriftlig behandling og/eller rettsmekling.

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klar overvekt av sannsynlighet for at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.